

RO

RO

RO

COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 20.4.2011
COM(2011) 217 final

**RAPORTUL COMISIEI CĂTRE CONSILIU ȘI PARLAMENTUL EUROPEAN
privind punerea în aplicare a Programului energetic european pentru redresare**

RAPORTUL COMISIEI CĂTRE CONSILIU ȘI PARLAMENTUL EUROPEAN

privind punerea în aplicare a Programului energetic european pentru redresare

1. Programul energetic european pentru redresare: de la lansare la punerea în aplicare

Creat prin Regulamentul (CE) nr. 663/2009¹, Programul energetic european pentru redresare (PEER) reprezintă una dintre inițiativele majore adoptate de UE pentru soluționarea crizei economice și financiare care a izbucnit în 2008. Acest program cofinanțează un portofoliu specific de proiecte în materie de energie, cu scopul de a sprijini cheltuielile de capital din economia europeană, contribuind în același timp la realizarea obiectivelor cheie ale UE în ceea ce privește politicile energetice și de mediu.

De la publicarea primului raport privind punerea în aplicare a PEER, în aprilie 2010², s-au înregistrat progrese considerabile. În toate cele trei sectoare – infrastructurile energetice, energia eoliană offshore și captarea și stocarea carbonului – au început lucrările și încep să fie plătite costurile de investiții. Trei proiecte de infrastructuri au fost deja finalizate și sunt în prezent operaționale; altele sunt în faza de elaborare sau de dezvoltare. PEER s-a dovedit a fi un instrument valoros la nivelul UE, care a accelerat punerea în practică a proiectelor majore în materie de energie și a stimulat redresarea economică. Mai mult, sfera de acoperire a PEER s-a extins, prin alocarea fondurilor necheltuite sectorului eficienței energetice și sectorului surselor regenerabile de energie. Acest lucru s-a realizat printr-o modificare adusă Regulamentului PEER³, care a fost adoptată rapid, grație bunei cooperări dintre instituțiile europene.

PEER reprezintă un instrument cheie pentru atingerea obiectivelor în materie de politici energetice, stabilite la articolul 194 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene și reafirmate de curând de Consiliul European din 4 februarie 2011. Rolul său de motor și de facilitator pentru punerea în practică a proiectului a fost recunoscut cu mai multe ocazii. În speță, pachetul privind infrastructurile energetice⁴ recunoaște contribuția programului la mobilizarea proiectelor de infrastructură și la atenuarea perturbărilor legate de aprovizionarea cu energie, care au efecte negative asupra cetățenilor și economiei europene.

După cum se precizează și în concluziile Consiliului European din 4 februarie 2011, „*energia sigură, garantată, durabilă și necostisitoare, care contribuie la competitivitatea europeană, rămâne o prioritate pentru Europa. Acțiunea la nivelul UE poate și trebuie să aducă valoare adăugată în sensul acestui obiectiv*”. PEER contribuie semnificativ la atingerea acestui obiectiv. Viitoare programe în materie de energie se vor putea baza pe experiența câștigată de pe urma modelului PEER.

¹ Regulamentul (CE) nr. 663/2009 de stabilire a unui program de ajutor pentru redresare economică prin acordarea de asistență financiară comunitară pentru proiecte în domeniul energiei.

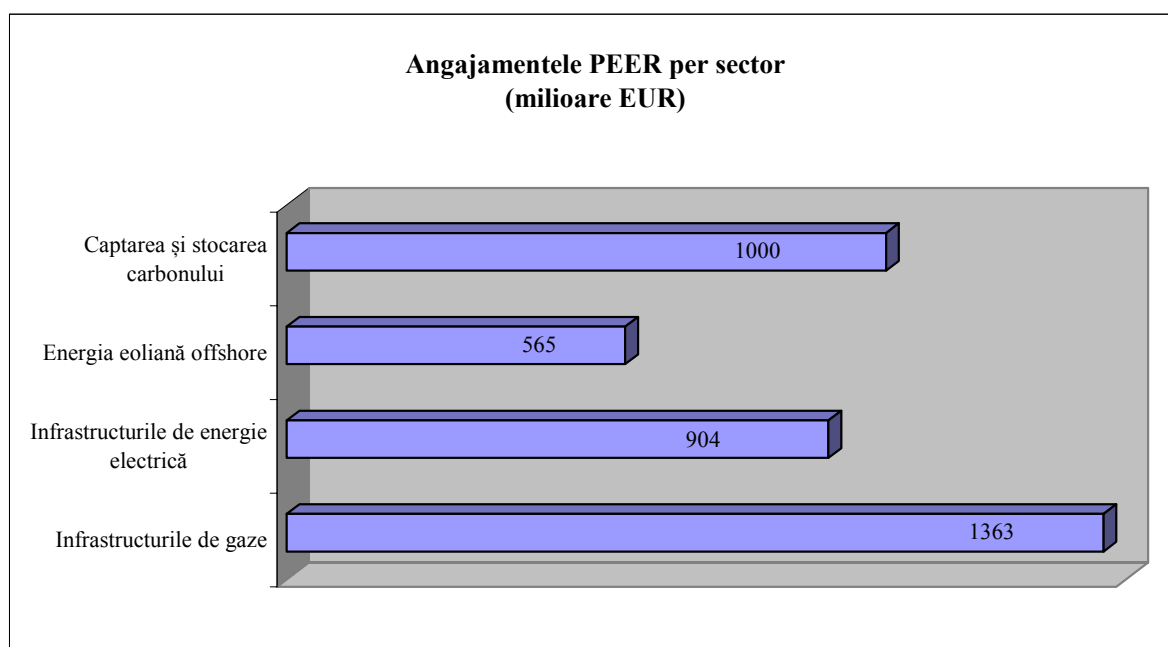
² COM(2010) 191, 27.4.2010.

³ Regulamentul (UE) nr. 1233/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 decembrie 2010 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 663/2009 de stabilire a unui program de ajutor pentru redresare economică prin acordarea de asistență financiară comunitară pentru proiecte în domeniul energiei.

⁴ COM(2010) 677, 17.11.2010.

În ceea ce privește execuția bugetului, grație eforturilor tuturor părților care s-au implicat, a fost posibilă luarea de angajamente juridice pentru toate proiectele legate de PEER cu respectarea termenului limită, 31 decembrie 2010, stabilit de regulamentul sus-menționat. Acest termen limită era unul neobișnuit de scurt și greu de respectat, fiind dictat de scopul programului, și anume de „redresare”. Din același motiv, programul viza doar proiectele avansate, pregătite să suporte cheltuielile de capital, stimulând astfel redresarea economică până la sfârșitul anului 2010.

Până la 31 decembrie 2010, angajamentele juridice individuale fuseseră asumate pentru toate cele 59 de proiecte cărora PEER le-a acordat un grant. Mai precis, Comisia a adoptat 44 de decizii de acordare de granturi pentru proiecte referitoare la infrastructurile de gaze și de energie electrică și a semnat șase acorduri de finanțare nerambursabilă cu beneficiarii în ceea ce privește captarea și stocarea carbonului și nouă astfel de acorduri în ceea ce privește energia eoliană offshore. Aceste acorduri se ridică în total la o sumă de 3 833 de milioane EUR în angajamente, reprezentând 96,3% din bugetul total al PEER. Acest rezultat este unul foarte bun, având în vedere amploarea programului și termenul scurt.

Progresele înregistrate în punerea în aplicare se reflectă și la nivelul plăților, care în prezent se accelerează. Până la sfârșitul anului 2010, 700 de milioane EUR fuseseră plătiți beneficiarilor, din care 361 de milioane EUR pentru proiectele privind infrastructurile de gaze și de energie electrică, 146 de milioane EUR pentru proiectele privind energia eoliană offshore și 193 de milioane EUR pentru proiecte privind captarea și stocarea carbonului. Se preconizează că în primele luni ale anului 2011, majoritatea proiectelor vor prezenta declarații de costuri, ceea ce va declanșa rambursări substanțiale ale cheltuielilor suportate în 2010. În următoarele secțiuni va fi prezentată o descriere detaliată pe sectoare a punerii în aplicare a programului.

2. Infrastructurile de gaze și de energie electrică

Punerea în aplicare în 2010 a părții din program care vizează infrastructurile de gaze și de energie electrică a fost foarte satisfăcătoare.

În cursul anului, *trei dintre proiectele privind infrastructurile au fost deja finalizate*. Conducta care leagă Ungaria de România, inaugurată la 14 octombrie, constituie prima interconexiune

între cele două țări în ceea ce privește gazele de înaltă presiune. Primul dintre cele patru proiecte privind fluxurile inversate din Austria, de la punctul de import de la Baumgarten, care va permite transportul gazelor dinspre Germania spre țările învecinate cu Austria, a fost inaugurat la 24 octombrie. Legătura Ungaria – Croația, prima interconexiune directă dintre Croația și rețeaua europeană de gaze, cu o capacitate de 6 miliarde de metri cubi pe an, a fost inaugurată la 23 decembrie.

Alte șase proiecte sunt aproape finalizate și vor fi încheiate în cursul anului 2011:

- în Belgia, dublarea – adică creșterea cu 10 metri cubi pe an – a capacității conductei de gaz care leagă Germania de Regatul Unit;
- interoperabilitatea dintre rețelele de energie electrică ale Austriei și Ungariei prin interconexiunea Viena – Győr se va îmbunătăți prin punerea în funcțiune a unei conexiuni optice de înaltă de tehnologie de 400 kV;
- lucrările care se desfășoară pe platforma cehă de stocare a gazelor, la frontiera dintre Cehia și Polonia, se vor încheia, ceea ce va mări capacitatea de stocare cu 15%;
- proiectul din Polonia privind fluxurile inversate va moderniza punctul de conexiune dintre Polonia și Germania, în timp ce mai multe secțiuni ale sistemului de transport al gazelor din Polonia vor fi aduse la zi și îmbunătățite;
- interconexiunile electrice transfrontaliere dintre Portugalia și Spania vor fi dezvoltate; și
- unul dintre cele două proiecte din Slovacia privind fluxurile inversate va asigura fluxul bidirecțional de gaze între Slovacia și Republica Cehă, precum și între Slovacia și Austria.

Din cele 44 de proiecte, *lucrările de construcții* sunt în curs pentru 17 proiecte privind gazele și pentru 5 proiecte privind energia electrică, dintre care:

- terminalul GNL de la Świnoujście, Polonia;
- interconectorul de electricitate de la Halle/Saale-Schweinfurt, Germania;
- măsurile luate de Spania pentru a sprijini proiectul de interconexiune de gaze între Spania și Franța, prin Pirineii de vest;
- în ceea ce privește proiectele privind fluxurile inversate în Portugalia și între Letonia și Lituania, lucrările sunt, de asemenea, într-un stadiu avansat.

În cursul anului 2010, pentru 35 de proiecte s-au lansat proceduri de ofertare și s-au transmis comenzi pentru componentele cu termen lung de livrare (29 în sectorul gazelor și 6 în cel al energiei electrice), de exemplu:

- proiectele privind interconexiunile de energie electrică Nordbalt 1 și 2, precum și Estlink;

- interconexiunile de energie electrică ce leagă Irlanda de Regatul Unit, Sicilia de teritoriul continental al Italiei și Sicilia de Malta, precum și dezvoltarea rețelei de energie electrică a Maltei;
- interconexiunea de gaze dintre România și Bulgaria;
- proiectul privind interconexiunea de energie electrică dintre Franța și Spania;
- o serie de proiecte din Slovacia, Republica Cehă, Austria și Ungaria, privind fluxurile inversate de gaze și unele proiecte similare privind fluxurile inversate dintre Polonia și Germania și dintre Polonia și Republica Cehă.

Un număr mic de proiecte sunt în urmă, din cauza lipsei de contracte ferme cu furnizorii de gaze sau a procedurilor complexe și cronofage de obținere de permise; este vorba de:

- cele trei proiecte care trebuie să contribuie la realizarea unui coridor sudic pentru gaze naturale, și anume „Nabucco”, „ITGI-Poseidon” și ramura acestuia care corespunde tronsonului Grecia-Bulgaria, „IGB”;
- proiectul Galsi, care va furniza gaze naturale din Algeria sistemului italian, prin Sardinia și, eventual, insulei Corsica;
- proiectul privind interconexiunea de gaze dintre Franța și Belgia, în cazul căruia s-au înregistrat progrese pe partea Belgiei (însă care e încă suspendat pe partea Franței);
- lucrările la terminalul GNL din Cipru.

Modernizarea sistemului de transport al gazelor în Slovenia, între granița austro-slovenă și Ljubljana

Programul a oferit o ocazie unică de a stimula proiectele strategice de investiții ale UE, în special într-o perioadă în care considerațiile pur comerciale, împreună cu criza economică și financiară, limitau noile investiții.

PEER a oferit infrastructurii de gaze o dimensiune cu adevărat europeană, permițând punerea în aplicare mai rapidă și eficientă a celui de-al treilea pachet privind piața internă și a noului regulament privind securitatea aprovizionării cu gaz, care a intrat în vigoare la 2 decembrie 2010. Programul a contribuit la îmbunătățirea modului de funcționare a pieței interne a gazelor naturale, oferind interconexiuni între părțile vestice și cele estice ale UE, în statele membre periferice și în Europa Centrală și de Est, completând în mod progresiv o rețea de conducte de gaz bidirecționale și apropiind „insulele energetice”. Odată ce proiectele vor fi finalizate, impactul unei crize a gazului ca cea din ianuarie 2009 ar trebui să fie mult mai limitat. În plus, programul a transmis un mesaj fără echivoc furnizorilor externi printre care și Turkmenistan, Azerbaidjan și Irak pentru coridorul sudic și Algeria pentru coridorul mediteranean cu privire la interesul Uniunii Europene în diversificarea căilor de aprovizionare cu energie. Proiectele privind energia electrică ce beneficiază de sprijin stimulează puternic realizarea pieței interne cu participarea deplină a tuturor participanților

din Uniunea Europeană și sporesc semnificativ securitatea aprovizionării țărilor și regiunilor implicate. Programul va elimina blocajele și va integra „insulele energetice”, cum ar fi statele baltice, peninsula iberică, Irlanda, Sicilia și Malta. O serie de noi interconexiuni sunt de asemenea foarte importante pentru integrarea surselor regenerabile de energie în sistemul de electricitate.

În concluzie, PEER a accelerat punerea în aplicare a proiectelor, prin finanțarea unor măsuri specifice, cum ar fi studiile tehnice, de inginerie și de mediu, achizițiile de componente cu termen lung de livrare (conducte, cabluri, stații de conversie, transformatoare etc.) și lucrările de construcții. Grație programului, promotorii de proiecte au fost în măsură să obțină mai ușor fonduri suplimentare din partea instituțiilor financiare: negocierile privind împrumuturile sunt în curs sau au fost finalizate pentru 15 proiecte. În plus, sprijinul PEER a permis ca un mare număr de proiecte care se confruntau cu probleme grave legate de obținerea permiselor de mediu să fie tratate cu prioritate de administrațiile naționale.

3. Energia eoliană offshore

Proiectele sprijinite de PEER au drept obiect provocările și prioritățile cheie enumerate în Comunicarea Comisiei referitoare la energia eoliană offshore⁵ în cadrul inițiativei industriale pentru energia eoliană adoptată în temeiul planului strategic privind tehnologiile energetice și în pachetul privind infrastructurile energetice. Tehnologiile demonstrate și utilizate la scară largă – structurile de fundații inovatoare, turbinele multi-MW offshore, tehnologia modulară de integrare în rețea etc. – sunt indispensabile pentru realizarea obiectivelor ambițioase ale UE privind introducerea energiei eoliene offshore până în 2020 și continuarea utilizării sale după această dată.

Grație sprijinului UE, instalarea primelor mari platforme eoliene offshore (400 MW), departe de țărm (mai departe de 100 km) și în ape adânci (la peste 40 m) este asigurată. Granturile din cadrul PEER pentru sectorul energiei eoliene offshore vor crește direct capacitatea de producere a electricității generate fără emisii de carbon cu aproximativ 1 500 MW. Ele vor juca un rol crucial în procesul de realizare de către statele membre a obiectivelor obligatorii pentru 2020 privind energia electrică din surse regenerabile. Granturile sunt de asemenea fundamentale pentru luarea primelor măsuri în direcția realizării unei rețele offshore europene, prin care se va crește capacitatea de comercializare a energiei electrice la nivelul pieței interne.

Partea din program referitoare la „*turbinele și structurile offshore*”, (proiecte pentru coasta germană și belgiană a Mării Nordului) este cea mai avansată: s-au efectuat studiile de proiectare și lucrările de investigare a solului, s-au încheiat contracte cu principalii furnizori, s-au dat avizele de execuție și s-au pregătit în detaliu modalitățile logistice pentru instalare. Mai multe proiecte au ajuns deja în faza de producție și instalare, iar în toamna anului 2010 în rețeaua germană s-a injectat pentru prima dată energie electrică produsă prin infrastructura de energie eoliană offshore care este cofinanțată de PEER. Progresele rapide înregistrate de aceste proiecte au dus la creșterea substanțială a volumului activității economice și la crearea de locuri de muncă în companiile care produc turbine și fundații de oțel pentru platformele de energie eoliană offshore, mai ales în regiunea Bremerhaven și Cuxhaven din nordul Germaniei.

⁵ COM(2008) 768.

Un alt proiect de importanță majoră pentru industria europeană constă dintr-un centru de testare a turbinelor și a structurilor eoliene offshore care va fi amplasat la Aberdeen. S-au înregistrat progrese semnificative în ceea ce privește aspecte precum autorizațiile și instituirea unei structuri legale și comerciale pentru gestionarea instalațiilor pentru teste.

Turbine multi-MW și structuri de fundații offshore, cofinanțate de PEER, instalate pe platforma Bard I în partea germană a Mării Nordului

S-au realizat progrese și în ceea ce privește activitățile de proiectare, planificare și contractare în domeniul „integrării în rețeaua eoliană cu conectori multipli” (Kriegers Flak, Cobra Cable și o platformă cu curent continuu de înaltă tensiune în Scoția). Aceste proiecte necesită adesea o bună coordonare între autoritățile din mai multe state membre și/sau se supun unui sistem de cofinanțare strict reglementat. Pentru aceste proiecte, a fost important, de asemenea, să se garanteze faptul că se vor utiliza tehnologiile inovatoare ale curentului continuu de înaltă tensiune. Pentru a se obține sinergii maxime între aceste proiecte, pe de o parte, și contribuția lor la dezvoltarea unei rețele offshore, pe de altă parte, Comisia va organiza, în 2011, un atelier cu promotorii proiectelor.

În 2011, lucrările offshore vor începe sau vor continua pentru toate proiectele PEER, în ceea ce privește partea programului referitoare la „turbinile și structurile offshore”. Proiectele privind integrarea energiei eoliene în rețea vor stabili rutele optime și specificațiile tehnice pentru modulele de interconexiune, vor continua procedurile de obținere a permiselor și vor finaliza contractele cu furnizorii de echipamente.

Trebuie subliniat faptul că realizarea la timp a tuturor obiectivelor intermediare ale proiectelor PEER depinde considerabil de progresul rapid la nivelul procedurilor de obținere a permiselor. Alte condiții sunt de asemenea cruciale, cum ar fi asigurarea conectării la rețea a platformelor eoliene și posibilitatea de a exploata la maximum fereastra de timp disponibilă (primăvara și vara) pentru lucrările de instalare offshore. Se preconizează că, până la sfârșitul

anului 2011, beneficiarii vor cheltui aproximativ jumătate din bugetul PEER pentru energia eoliană offshore, de 565 de milioane EUR.

4. Captarea și stocarea carbonului

PEER reprezintă un instrument cheie pentru realizarea obiectivului UE de a transforma tehnologia captării și stocării carbonului într-una viabilă din punct de vedere comercial până în 2020. El sprijină direct șase dintre cele douăsprezece proiecte referitoare la captarea și stocarea carbonului, care ar trebui să fie operaționale până în 2015, conform recomandării Consiliului UE. Programul, în concordanță cu inițiativa industrială europeană privind captarea și stocarea carbonului, elaborată în cadrul planului SET, descrie toate cele trei tehnologii de captare (postcombustia, precombustia și oxcombustia), precum și diferitele concepte de stocare (zăcămintele de hidrocarburi epuizate și acviferele saline).

O primă reexaminare, realizată de serviciile Comisiei împreună cu reprezentanții autorităților naționale, a ajuns la concluzia că toate cele șase proiecte referitoare la captarea și stocarea carbonului avansează în termenele prevăzute, inclusiv în ceea ce privește studiile inițiale de inginerie și proiectare pentru instalațiile de captare și explorarea platformelor de stocare a dioxidului de carbon. Toate proiectele sunt pe cale să-și încheie procedurile de solicitare a permiselor și autorizațiilor necesare pentru amplasarea unei instalații demonstrative pentru captarea și stocarea carbonului în statele membre vizate de proiecte. S-au obținut deja unele permise necesare pentru construirea și punerea în funcțiune a uzinei electrice și câteva dintre instalațiile de captare. De asemenea, s-au înregistrat progrese în ceea ce privește explorarea platformelor potențiale de stocare, necesară pentru proiecte.

Au apărut însă și unele întârzieri, care se explică în parte prin incertitudinile juridice legate de detaliile reglementării stocării dioxidului de carbon, care rezultă din transpunerea în legislațiile naționale, în prezent în curs de desfășurare, a directivei privind captarea și stocarea carbonului⁶. Statele membre trebuie să transpună directiva privind captarea și stocarea carbonului în legislațiile naționale până la data de 25 iunie 2011. Până în decembrie 2010, niciunul dintre statele membre nu transpuseseră directiva respectivă, prin urmare, până în acel moment, autoritățile competente din statele membre nu primiseră nicio cerere de obținere a unui permis pentru stocarea permanentă a dioxidului de carbon.

După cum se prevede în Regulamentul PEER, cunoștințele dobândite în cursul desfășurării tuturor proiectelor trebuie puse în comun prin intermediul rețelei proiectului privind captarea și stocarea carbonului (<http://www.ccsnetwork.eu>). Rețeaua respectivă a fost propusă de Comisie în 2008, în vederea accelerării dezvoltării procesului de captare și stocare a carbonului, prin coordonarea proiectelor de pionierat, sprijinirea acestora în procesul de schimb de cunoștințe și creșterea vizibilității conceptului de captare și stocare a carbonului. În 2010 s-au organizat prin rețeaua proiectului trei evenimente de schimb de cunoștințe. Primul a avut loc în februarie 2011, la Brindisi, la el participând și reprezentanți din SUA, în cadrul Consiliului pentru energie UE-SUA. Acest eveniment poate fi considerat drept un prim pas către schimbul de cunoștințe la nivel global.

La Bełchatów (Polonia), s-au înregistrat progrese în ceea ce privește ambele părți ale proiectului (stocarea și captarea). Decizia finală privind alegerea platformei de stocare va fi luată la mijlocul anului 2011. Itinerarul detaliat al conductei și lucrările legate de obținerea

⁶ Directiva 2009/31/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind stocarea geologică a dioxidului de carbon, JO L 140, 5 iunie 2009.

permiselor vor fi realizate după alegerea finală a platformei. În ceea ce privește captarea, lucrările inițiale de inginerie și proiectare pentru uzina de captare a carbonului au demarat în noiembrie 2009 și erau aproape încheiate în februarie 2011. Se preconizează că semnarea contractului cu principalul furnizor de echipamente va avea loc în primăvară.

În cazul proiectului Jaenschwalde (Germania), procedura de ofertare pentru principalele nouă componente a demarat și s-au primit deja oferte calificate. Negocierile privind contractul pentru o unitate de separare a aerului, cea mai mare componentă a proiectului PEER, au avut loc în februarie 2011. Se preconizează că semnarea contractului cu unul dintre furnizori va avea loc în curând. În ceea ce privește transportul și stocarea, planul principal de funcționare pentru Birkholz a fost autorizat în ianuarie 2011.

În cazul proiectului demonstrativ (ROAD) de la Rotterdam (Țările de Jos), instalația de captare a făcut obiectul unei proceduri de ofertare; șase studii preliminare și două studii inițiale de inginerie și proiectare au fost realizate în acest scop. În paralel, a fost ales un plan tehnic pentru transport și stocare, au fost realizate studiile privind itinerarul conductei și s-a efectuat un studiu geologic la fața locului. „Nota de lansare” a evaluării impactului asupra mediului pentru proiectul ROAD a fost prezentată în 2010, urmând ca cererile de obținere a permiselor să fie depuse în martie 2011.

În Italia, instalația pilot a fost pusă în funcțiune, iar faza experimentală a demarat în iunie 2010. Pentru instalația demonstrativă de la Porto Tolle, au fost aleși patru contractori care vor realiza studiile inițiale de inginerie și proiectare pentru unitatea de captare a carbonului; contractele au fost atribuite în august 2010, iar studiile se vor încheia în aprilie 2011. Studiul de identificare a structurilor adecvate de stocare a dioxidului de carbon în nordul Mării Adriatice a fost realizat pe baza seturilor de date detaliate (date seismice 2D și 3D) și a informațiilor obținute în urma forajelor. A fost ales un acvifer salin situat în larg, în nordul Mării Adriatice, iar în prezent sunt în curs de desfășurare studii detaliate cu privire la rezervoare, pentru a se completa datele disponibile.

Instalația pilot de captare și stocare a carbonului de la Jaenschwalde, Germania

La Compostilla (Spania), principalele realizări tehnice referitoare la captarea dioxidului de carbon sunt legate de construcția uzinei de 30 MW, cu oxicomustie, care va fi pusă în funcțiune în cursul anului. Etapele majore parcurse în procesul de stocare a dioxidului de carbon au constat în analiza structurală și studiile strategice pentru evaluarea platformei și definirea caracteristicilor rezervoarelor. În plus, pentru a se determina caracteristicile subterane ale platformei de stocare a dioxidului de carbon, s-a realizat un studiu seismic 3D și sunt în curs de obținere date magnetotelurice 3D.

La Hatfield (Regatul Unit), s-a încheiat studiul inițial de inginerie și proiectare pentru partea proiectului care se referă la captare și s-au înregistrat progrese semnificative în ceea ce privește definirea caracteristicilor platformei de stocare. Însă în decembrie 2010, societatea mamă (Powerfuel plc) a coordonatorului proiectului (Powerfuel Power Ltd) a fost plasată sub administrație judiciară. Acest lucru a afectat planul financiar și a sistat lucrările legate de captare. Prin urmare, beneficiarii au solicitat suspendarea proiectului până la găsirea unui nou investitor. În martie 2011 unul dintre ofertanți a fost reținut. În principiu, proiectul va putea fi reluat odată ce acest proces se va încheia, cu condiția ca noul investitor să aibă capacitatea financiară și tehnică necesară.

5. Monitorizarea și gestionarea riscurilor

Proiectele privind infrastructurile de mare anvergură, precum cele finanțate prin PEER, implică riscuri tehnologice, financiare și administrative considerabile. Pentru a gestiona aceste riscuri și a monitoriza îndeaproape progresele înregistrate în cadrul proiectelor, Comisia a instituit o serie de proceduri.

Comisia Europeană monitorizează periodic punerea în aplicare a proiectelor încă dintr-o fază incipientă, efectuând vizite la fața locului, la care participă și reprezentanții autorităților naționale. Mai mult, Comisia organizează în mod regulat reuniuni individuale de reexaminare cu fiecare promotor în parte. De asemenea, beneficiarii transmit Comisiei și autorităților naționale rapoarte tehnice în mod periodic. Fiecare proiect PEER trebuie să furnizeze, cel puțin o dată pe an, un raport tehnic intermediar care să cuprindă și o declarație privind costurile (inclusiv un certificat de audit). Comisia recurge și la sprijinul experților independenți cărora le conferă sarcini de control (vizite, reuniuni, examinarea rapoartelor intermediare etc.).

În a doua jumătate a anului 2010 a avut loc un audit intern privind faza de selecție și de contractare din cadrul PEER. Auditorii s-au declarat mulțumiți de acesta, însă au subliniat că există loc de mai bine în ceea ce privește vizibilitatea sprijinului financiar comunitar și gestionarea riscurilor. Serviciile implicate au ținut seama de chestiunile abordate și în acest scop s-a întocmit un plan de acțiune pentru remediarea acestora.

6. Un nou instrument financiar pentru eficiența energetică și sursele regenerabile de energie

Într-o declarație anexată Regulamentului PEER, Comisia s-a angajat să vegheze pentru ca fondurile PEER care nu au putut fi angajate până la 31 decembrie 2010 să fie realocate proiectelor de finanțare în domeniul eficienței energetice și surselor regenerabile de energie. În cele din urmă s-a constatat că până la sfârșitul anului 2010 nu a putut fi angajată o sumă de aproximativ 146 de milioane EUR, adică 3,7% din bugetul PEER. Pentru a-și respecta angajamentul, Comisia a prezentat deja la 31 mai 2010 o propunere de modificare a Regulamentului PEER. În urma acestei propuneri, la 15 decembrie 2010 a fost adoptat

Regulamentul (UE) nr. 1233/2010³, care prevede crearea unui instrument financiar pentru sprijinirea eficienței energetice și a surselor regenerabile de energie.

Această inițiativă se înscrie în strategia Europa 2020 pentru creștere economică durabilă și locuri de muncă, precum și în Planul 2011 pentru eficiență energetică⁷ și vine în completarea altor programe și instrumente ale UE, cum ar fi fondurile structurale și de coeziune, Programul Energie inteligentă – Europa și programul cadru pentru cercetare, dezvoltare tehnologică și activități demonstrative. Promovarea eficienței energetice și a surselor regenerabile de energie ar contribui la o creștere care să respecte principiile ecologice, la construirea unei economii competitive și sustenabile și la combaterea schimbărilor climatice.

Noul instrument va lua forma unui fond de investiții, în care acționarii inițiali vor fi UE și BEI; el va fi sprijinit prin măsuri de asistență tehnică și de sensibilizare a autorităților locale, regionale și naționale, în vederea promovării utilizării optimale a fondurilor structurale și de coeziune destinate energiei sustenabile, în special în ceea ce privește eficiența energetică și îmbunătățirea locuințelor și a altor tipuri de clădiri cu ajutorul energiilor din surse regenerabile. UE va contribui cu 146 de milioane EUR la acest instrument, iar BEI cu o sumă de până la 75 de milioane EUR. Alte instituții financiare se pot alătura mai târziu fondului.

Beneficiarii acestui instrument vor fi autoritățile locale, regionale și (dacă este cazul) autoritățile publice naționale, precum și organismele publice sau private care acționează în numele acestor autorități publice. Prin acest instrument vor fi disponibile împrumuturi, garanții și participații, precum și asistență tehnică (conform modelului ELENA – Asistență europeană pentru energie locală). Vor fi efectuate investiții în proiecte privind economiile de energie, eficiența energetică și energia din surse regenerabile, în special la nivel urban, ceea ce va avea un impact substanțial și măsurabil asupra redresării economice în Uniunea Europeană, asupra creșterii securității aprovizionării cu energie și asupra reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră. Acestea ar putea include: măsuri pentru realizarea de economii de energie/ creșterea eficienței energetice în clădirile publice și private; investiții în producția combinată de căldură și energie electrică, inclusiv microcogenerarea, precum și în rețele urbane de încălzire/ răcire, care prezintă un grad ridicat de eficiență; surse regenerabile de energie descentralizate, inclusiv microcogenerarea; un transport urban mai curat; modernizarea infrastructurilor, cum ar fi iluminatul stradal și rețelele inteligente; precum și tehnologii în domeniul eficienței energetice și al energiilor din surse regenerabile, care prezintă potențial economic și de inovare.

În prezent, Comisia negociază un acord pentru a-i delega BEI sarcinile de creare și de administrare a acestui nou instrument. Acordul de delegare trebuie semnat până cel târziu la 31 martie 2011. Se preconizează că instrumentul va fi operațional în al doilea trimestru al anului 2011.

7. Concluzii

În urma fazei de lansare, care a fost descrisă în amănunt în primul raport din aprilie 2010 privind punerea în aplicare a PEER, programul a intrat în faza de punere în aplicare. După cum rezultă din cele de mai sus, în toate cele trei sectoare sprijinite de program se înregistrează progrese. Majoritatea proiectelor se află în faza de elaborare sau de dezvoltare, trei dintre proiecte fiind deja finalizate. PEER accelerează în prezent punerea în aplicare a proiectelor, prin finanțarea unor măsuri specifice, cum ar fi studiile tehnice, de inginerie și de

⁷ COM (2011)109, 8.3.2011.

mediu, achizițiile de componente cu termen lung de livrare și lucrările de construcții. De asemenea, ca rezultat al desfășurării programului, promotorii de proiecte au fost în măsură să obțină mai ușor fonduri suplimentare din partea instituțiilor financiare.

După cum s-a menționat în primul raport privind punerea în aplicare a PEER, procedurile complexe și de lungă durată pentru obținerea permiselor de construcții ar putea reprezenta un risc la adresa punerii în practică la timp a proiectelor. Totuși, chiar și în această privință, PEER se dovedește a fi benefic, dat fiind că a sprijinit un număr mare de proiecte care se confruntau cu întârzieri, nefiind tratate cu prioritate de administrațiile naționale.

În momentul adoptării primului raport, suma precisă a eventualelor fonduri neangajate nu era cunoscută. Ulterior, serviciile Comisiei au analizat diferitele opțiuni de realocare a fondurilor necheltuite, ținând seama de dispozițiile Regulamentului PEER. Acest demers a dus la modificarea Regulamentului PEER în decembrie 2010, modificare prin care se prevede alocarea fondurilor neutilizate unui instrument financiar care să sprijine proiectele având drept obiect sursele regenerabile de energie.